

ekonomiky" [Methodology for Determining and Analyzing the Economic Efficiency of the Use and Reproduction of the Main Assets of the Agrarian Sector of the Economy]. *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 2 (2010).

Dzhedzhula, V. V., Yepifanova, I. Yu., and Voloska, N. R. "Sutnist poniatia «osnovni zasoby»" [The Essence of the Term «Fixed Assets»]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, iss. 4 (2016): 127-131. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/1149/1/Dzhedzhula.pdf>

Hanusych, V. O. "Osnovni zasoby, osnovni fondy, osnovnyi kapital: vyznachennia ta zmistove navantazhennia terminiv" [Fixed Assets, Fixed Assets, Fixed Capital: Definition and Content Load of the Terms]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, vol. 2, special issue 29 (2010): 26-28.

Havrylovskiy, O. S., and Stashenko, Yu. V. "Poniatia «neoborotni aktyvy» v oblikovii praktytsi" [The Concept of «Non-Current Assets» in Accounting Practice]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, no. 19 (2017): 498-502. <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/96.pdf>

Kuzmin, D. L. "Osnovni zasoby ta osnovni fondy: porivnialnyi aspekt" [Fixed Assets and Fixed Assets: A Comparative Aspect]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalter-skoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 2 (2012): 148-155.

[Legal Act of Ukraine] (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

[Legal Act of Ukraine]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text

Parmakli, D. M., Filyppova, S. V., and Dobrianska, N. A. *Istoriia ekonomichnykh vchen* [History of Economic Thought]. Odesa, 2018.

Petrenko, A. Ya, and Popova, V. D. "Orhanizatsiia obliku osnovnykh zasobiv ta shliakhy yii vdoskonalennia" [Organization of Accounting of Fixed Assets and Ways of Its Improvement]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 18 (2018): 994-1001.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-138>

Selivanova, N. M., and Kachanova, N. S. "Orhanizatsiino-metodychni aspekty komponentnoho obliku osnovnykh zasobiv v umovakh perekhodu na mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti" [Organizational and Methodological Aspects of the Component Accounting of Fixed Assets in the Conditions of Transition to the International Standards of Financial Reporting]. *Ekonomika: realii chasu*, no. 1 (2020): 53-60.

DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.01.2020.7>

Yakovyshyna, N. A., and Yakovenko, K. A. "Teoretychni osnovy obliku osnovnykh zasobiv" [Theoretical Basis of Accounting of Main Properties]. *Molodyi vchenyi*, no. 5 (2018): 779-782. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4632/4554>

УДК 657.6

JEL: M42

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-191-196>

ВИВЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА НЕФІНАНСОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

©2023 ТКАЧЕНКО О. С., РОЗДАЙБІДА Н. В.

УДК 657.6

JEL: M42

Ткаченко О. С., Роздайбіда Н. В. Вивчення внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах

Сучасні умови господарювання, які збільшують вимоги стосовно ефективності управління нефінансовими підприємствами, реформування бухгалтерського обліку згідно з міжнародними стандартами та швидкий розвиток ринкових відносин в Україні зумовлюють необхідність поширення функціонування аудиторської діяльності та підвищення якості його інформаційного забезпечення. Важливість теми статті визначено тим, що запровадження внутрішнього аудиту в практиці суб'єктів господарювання потребує належного теоретичного та нормативно-правового підґрунтя. У статті приділено увагу питанню внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах. Визначено значення та роль внутрішнього аудиту в системі діяльності суб'єктів господарювання. Розкрито мету внутрішнього аудиту, яка полягає в забезпеченні ефективності діяльності нефінансового підприємства. Вивчено сучасний стан нормативно-правової бази, яка регулює питання, що стосуються проведення аудиторської діяльності. Проаналізовано праці вчених, накази Міністерства фінансів України, ДСТУ ISO 19011:2019, Міжнародні стандарти контролю якості аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг щодо визначення поняття «внутрішній аудит»; принципи проведення аудиту; теоретичні засади внутрішнього аудиту; оцінювання компетентності осіб, які проводять аудит. У дослідженні виявлено, що діяльність внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах чітко не регламентовано, а носить рекомендаційний характер. Проте діяльність підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах і бюджетних установах чітко регламентуються статтею 26 Бюджетного кодексу України, наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» (зі змінами) та великою кількістю методологічних вказівок, які розроблені зазначеним міністерством. У результаті зроблено висновок, що нормативну базу щодо питань методологічного та організаційного забезпечення внутрішнього аудиту на зазначених підприємствах не розроблено, що може викривити та надати недостовірну оцінку діяльності об'єкта перевірки.

Ключові слова: внутрішній аудит, нефінансові підприємства, діяльність, перевірка, контроль, нормативна база.

Бібл.: 13.

Ткаченко Олександр Сергійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, оподаткування і управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет (вул. Академіка Сергія Єфремова, 25, Дніпро, 49027, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7795-9293>

Роздайбіда Неля Володимирівна – магістрантка, Дніпровський державний аграрно-економічний університет (вул. Академіка Сергія Єфремова, 25, Дніпро, 49027, Україна)

E-mail: rozdaybida@gmail.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2168-985X>

Tkachenko O. S., Rozdaybida N. V. Studying the Internal Audit at the Non-Financial Enterprises

Modern economic conditions, which increase the requirements for the efficiency of management of non-financial enterprises, the reform of accounting in accordance with international standards, also the rapid development of market relations in Ukraine, necessitate the expansion of auditing activities and the improvement of the quality of its information provision. The importance of the topic of the article is determined by the concern that the introduction of internal audit in the practice of economic entities requires a proper theoretical and regulatory basis. The article pays attention to the issue of internal audit at non-financial enterprises. The importance and role of internal audit in the system of activities of economic entities are defined. The article discloses the purpose of internal audit, which is to ensure the efficiency of non-financial enterprise. The current state of the legal and regulatory basis that regulates issues related to the conduct of auditing activities is examined. The authors analyze works of scholars, the orders of the Ministry of Finance of Ukraine, the DSTU ISO 19011:2019, the International Standards for Quality Control of Audit, Review, Other Assurance and Related Services on the definition of the concept of «internal audit»; the principles of auditing; the theoretical foundations of internal audit; the estimation of competence of the persons conducting audits. The study reveals that the activities of internal audit at non-financial enterprises are not clearly regulated, but are advisory in nature. However, the activities of internal audit units in ministries, central executive bodies, their territorial bodies and budgetary institutions are clearly regulated by Article 26 of the Budget Code of Ukraine, the Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 04.10.2011, No. 1247 «On Approval of Internal Audit Standards» (as amended) and a large number of methodological guidelines developed by the above Ministry. As a result, it is concluded that the regulatory framework on the issues of methodological and organizational provision of internal audit at these enterprises has not been elaborated yet, which may distort and provide an unreliable assessment of the activities of the object of inspection.

Keywords: internal audit, non-financial enterprises, activities, inspection, control, regulatory framework.

Bibl.: 13.

Tkachenko Oleksandr S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Taxation and Financial and Economic Security Management, Dnipro State Agrarian and Economic University (25 Academician Serhiy Yefremov Str., Dnipro, 49027, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7795-9293>

Rozdaybida Nelya V. – Graduate Student, Dnipro State Agrarian and Economic University (25 Academician Serhiy Yefremov Str., Dnipro, 49027, Ukraine)

E-mail: rozdaybida@gmail.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2168-985X>

Швидкий розвиток економіки країни вносить зміни щодо прийняття рішень та наслідків цих рішень для первинної ланки ринкового господарства – нефінансового підприємства. Так, інтеграція України до європейського економічного простору, перехід вітчизняних нефінансових підприємств на міжнародні стандарти обліку та звітності приводить до пошуку механізму підвищення ефективності управління суб'єктом господарювання. До найбільш дієвих механізмів, які дозволяють знайти потенційне підвищення ефективності виробництва, належить внутрішній аудит.

Разом із тим є суперечливі питання щодо цілей, відповідальності, компетенції внутрішнього аудиту та необхідності створення відповідних підрозділів на нефінансових підприємствах.

Дослідження доречності внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах проводять у своїх працях такі вчені-економісти, як: М. С. Пушкар, Ф. Ф. Бутинець, Г. В. Даценко, В. С. Рудницький, Л. П. Кулаковська, Н. І. Дорош, Ю. В. Піча та інші.

Науковці по-різному визначають поняття «внутрішній аудит». Так, за визначенням Л. П. Кулаковської та Ю. В. Пічі, «внутрішній аудит – це незалежна діяльність з перевірки та оцінки роботи суб'єкта господарювання в його інтересах» [1]. Згідно з висловлюванням Н. І. Дорош, «внутрішній аудит – це незалежне об'єктивне підтвердження та консультування, що розроблені для підвищення ефективності та покращення діяльності підприємства» [2].

У нормативно-правовому полі, а саме, Законами України від 22.04.1993 р. № 3125 «Про аудиторську ді-

яльність» (який втратив чинність) та від 21.12.2017 р. № 2258 «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» визначення внутрішнього аудиту відсутнє.

У Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» маємо лише визначення щодо аудиторських послуг: «аудиторські послуги – аудит, огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту» [3].

Міжнародні стандарти практики внутрішнього аудиту дають таке визначення: «внутрішній аудит – це незалежна, об'єктивна функція, яка надає аудиторські та консультативні послуги, що призначаються для додавання вартості та поліпшення діяльності організації» [4].

Згідно з нормативно правовими документами, а саме, зі ст. 26 Бюджетного кодексу України, діяльність внутрішнього аудиту на державних підприємствах чітко визначена та регламентована. Проте робота внутрішніх аудиторів у системі діяльності нефінансових підприємств має низку проблемних питань і потребує вивчення.

До проблемних питань можна віднести:

- ✦ відсутність нормативної бази аудиту;
- ✦ відсутність типових форм документів з аудиту;
- ✦ відсутність методичних рекомендацій щодо проведення аудиту.

Метою дослідження є вивчення внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах.

На нефінансових підприємствах внутрішній аудит – це ланка зворотного зв'язку між суб'єктом та об'єктом контролю, за допомогою якої керівники підприємств отримують достовірну інформацію про стан діяльності суб'єкта господарювання, рекомендації щодо його подальшої діяльності.

Проте нерозуміння сутності внутрішнього аудиту та применшення його потенціалу щодо модернізації процесів управління нефінансовим підприємством стримує практичне впровадження внутрішнього аудиту [5].

Існує досить хибне уявлення про те, що аудит проводять лише в розрізі перевірки бухгалтерської звітності, оскільки з метою отримання достовірної інформації щодо діяльності суб'єкта господарювання проводиться перевірка функціонування нефінансового підприємства в повному обсязі та його окремих підрозділів загалом.

Внутрішні аудитори проводять незалежну та об'єктивну експертну перевірку діяльності нефінансового підприємства або його структурних підрозділів та підпорядковуються лише керівникам.

Діяльність підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах, центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах і бюджетних установах регламентуються наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» (зі змінами) та великою кількістю методологічних вказівок, які розроблені зазначеним міністерством.

Діяльність внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах чітко не регламентована. Міжнародні стандарти аудиторської практики мають рекомендаційний характер, оскільки діяльність зазначеного структурного підрозділу – це внутрішня справа суб'єкта господарювання. Як наслідок, за відсутності єдиного методологічного підходу можливе відображення однієї й тієї ж операції по-різному, що може викривити та надати недостовірну інформацію в ході збору аудиторських доказів і надання оцінки діяльності об'єкта перевірки. Зазначене не дасть змоги керівництву нефінансового підприємства оцінити в цілому реальну діяльність і правильно визначити напрями стратегій та інновацій для подальшого ефективного розвитку суб'єкта господарювання.

Науковці О. В. Томчук і Н. Г. Здирко визначають, що до недоліків та проблем аудиту в Україні належать:

- ✦ невизначеність у термінології сутності аудиту, завдань і ролі в системі господарського контролю;
- ✦ брак чітких інструкцій з організації та розвитку внутрішнього аудиту будь-якого українського суб'єкта господарювання;
- ✦ відсутність на підприємствах розробок організації та методик внутрішнього аудиту [6].

Наявність внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах має добровільний порядок

впровадження, та затверджувати закони на державному рівні щодо діяльності зазначеного структурного підрозділу немає сенсу. Проте необхідна єдина нормативна база, розроблена на державному рівні у вигляді положень щодо єдиного підходу з визначенням цілей і завдань діяльності внутрішнього аудиту, який надасть власникам нефінансових підприємств і вищим державним органам інформацію стосовно об'єктивної оцінки діяльності.

Наказом Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 18.12.2019 р. № 435 прийнято та надано чинності з 01.01.2021 р. «ДСТУ ISO 19011:2019. Настанови щодо проведення аудитів систем управління». Відповідно до цього «надано настанови щодо керування програмою аудиту, щодо планування та проведення аудитів системи управління, а також компетентності та оцінювання аудитора» [7].

Згідно із зазначеним наказом запропонована рекомендаційна методика, яка адаптується під будь-яке нефінансове підприємство, що дозволяє провести оцінку компетентності внутрішнього аудитора.

Державним підприємством «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» перекладено ISO 9001:2015 Quality management systems – Requirements (система управління якістю – вимоги), згідно з яким запроваджено систему управління якістю, що допомагає поліпшити стратегічні рішення нефінансового підприємства та забезпечити міцну основу для збалансованого розвитку суб'єкта господарювання [8].

У міжнародних стандартах контролю якості аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2018 р.) розглянуто використання роботи внутрішніх аудиторів [9].

Робота внутрішніх аудиторів для керівництва нефінансового підприємства – це дії на випередження щодо його розбудови завдяки конструктивним рекомендаціям та аналітичним висновкам, попередженню негативних подій, об'єктивному підтвердженню достовірної інформації, результативності й ефективності процесів управління.

Для наближення норм і принципів проведення аудиту застосовуються міжнародні стандарти аудиту. Стандарти розділені на п'ять розділів, які конкретизуються в спеціальних стандартах. Так, сфера внутрішнього аудиту охарактеризована в стандартах: «Достовірність і повнота інформації», «Збереження активів», «Рациональність і ефективність використання ресурсів», «Досягнення цілей операційної діяльності і програм». Організаційний статус структурного підрозділу внутрішніх аудиторів розглянуто в стандарті «Організаційний статус».

Базою для проведення внутрішнього аудиту є нормативно-правове законодавство держави, роз-

роблена нефінансовим підприємством внутрішня політика, інструкції, положення та інші внутрішні документи, які розроблено згідно з нормативно-правовими документами України.

Аудити проводяться відповідно до принципів проведення аудиту. Принципи, які регулюють аудит, визначено МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів». Їх можна розділити на дві групи: методологічні, які базуються на національних нормативах аудиту, та принципи професійної етики згідно з Кодексом професійної етики аудиторів України.

Внутрішні аудити класифікують за об'єктом, повнотою охоплення об'єкта контролю, часом здійснення контрольних процедур, ініціатором проведення внутрішнього аудиту. Крім цього, внутрішній аудит поділяють на такі види: аудит фінансової звітності, аудит на відповідність, IT-аудит та операційний аудит.

Аудит фінансової звітності передбачає перевірку відповідності та оцінку повноти, достовірності фінансової інформації нефінансового підприємства. Метою аудиту фінансової звітності є висловлювання думки аудитора щодо підготовки фінансової звітності згідно з установленими стандартами. Достовірність фінансової інформації регулюється відповідно до чинного законодавства, а саме, таких нормативних документів:

- ✦ Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- ✦ НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»;
- ✦ НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- ✦ Кодекс етики міжнародної федерації бухгалтерів;
- ✦ НП(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами»;
- ✦ НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»;
- ✦ НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» та інші.

Під час аналізу балансу надається думка про фінансовий стан на певну дату. Звіт про фінансові результати досліджується на достовірність інформації про витрати, доходи, збитки та прибуток діяльності нефінансового підприємства. Проводиться перевірка інформації про зміни, які відбулися в грошових коштах у звіті про рух грошових коштів. При дослідженні звіту про власний капітал перевіряється реальність інформації про зміни у власному капіталі за звітний період [10].

Внутрішній аудит на відповідність проводиться щодо моніторингу діяльності суб'єкта господарювання та оцінки дотримання ним вимог чинного законодавства, адекватності внутрішніх процедур і систем щодо відповідності чинному законодавству. Своєю чергою, аудит на відповідність поділяється на:

- ✦ аудит відповідності принципам (перевіряється дотримання апаратом управління організації вимог законодавства);
- ✦ аудит доцільності (перевіряється обґрунтованість, раціональність на корисність посад).

З метою оцінки результативності, ефективності та продуктивності роботи нефінансового підприємства проводять операційний аудит, який перевіряє відповідність господарської діяльності та її призначення меті. Крім того, контролюється відповідність управлінських рішень затвердженій стратегії розвитку нефінансового підприємства та інтересам власника. Операційний аудит за завданнями можна поділити на дві категорії:

- ✦ стратегічні, які полягають у прогнозуванні ефективності нової ланки діяльності та оцінюють і перевіряють існуючі ланки діяльності нефінансового підприємства;
- ✦ тактичні, які виявляють недолаки в організації діяльності, надмірні витрачання ресурсів та недоцільні рішення [11].

Не менш важливою ланкою при проведенні внутрішніх аудитів нефінансових підприємств є огляд та аналіз основних компонентів IT-інфраструктури щодо відповідності новим технологічним прийомам і потребам бізнесу для формулювання перспектив подальшої оптимізації та модернізації.

Проведення на нефінансових підприємствах IT-аудиту дає їх керівникам розуміння проблем і шляхів їх вирішення, оптимізації бюджету та збереження вкладень в IT, а їх працівникам – розуміння напрямку розвитку процесів та цілей впровадження IT.

До найбільш поширених аспектів якості IT-аудиту можна віднести такі:

- ✦ надійність (конфіденційність, цілісність системи та безперервність);
- ✦ безпека;
- ✦ результативність;
- ✦ ефективність.

Крім зазначених видів аудиту, в умовах розширення ідеї прозорості та гласності набуває більшої цінності на нефінансових підприємствах аудит ефективності. Він базується на таких основних принципах:

- ✦ *економічність* (мінімізація витрат запасів, що мають бути в достатній кількості та відповідній якості за відмінною ціною, тобто застосовується принцип «робити речі недорого»);
- ✦ *ефективність* (отримується максимум від наявних запасів або виробляється більше при меншій кількості використаних запасів);
- ✦ *результативність* (виконання завдань для досягнення поставленої мети за певний проміжок часу) [12].

За результатами внутрішнього аудиту надається звіт щодо фактичного стану суб'єкта господарювання, встановлюється суттєвість виявлених недоліків.

Проте провести внутрішній аудит недостатньо для ведення господарської діяльності, оскільки важливо здійснювати контроль за виконанням рекомендацій, наданих під час перевірки внутрішніми аудиторами. Рекомендації повинні містити конструктивні пропозиції щодо вдосконалення тих аспектів діяльності нефінансового підприємства, за якими проводиться внутрішній аудит стосовно усунення всіх встановлених порушень, недоліків та відхилень для підвищення рівня розвитку суб'єкта господарювання.

Внутрішнім аудитом надаються об'єктивні висновки щодо дослідження факторів, які призвели до негативних змін показників, а саме, зміни технологічних процесів, розпорядку роботи нефінансового підприємства тощо. Звертається увага на проведення профілактичних заходів у слабкому місці діяльності суб'єкта господарювання.

Внутрішній аудит шляхом системності, безперервності та періодичності перевірок роботи структурних підрозділів допомагає нефінансовому підприємству в досягненні поставлених цілей, виявляє істотні ризики, що вплинуть у подальшому на досягнення результату. Для вдосконалення своїх знань внутрішній аудитор безперервно підвищує свої знання та професійний розвиток.

З метою оцінювання якості роботи внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах проводиться контроль якості внутрішнього аудиту, який базується на внутрішній та зовнішній оцінці. Внутрішня оцінка проводиться постійно на основі систематичного аналізу діяльності аудиту. Зовнішня – один раз на п'ять років незалежним експертом або групою експертів, які не є співпрацівниками нефінансового підприємства. При оцінці контролю якості впроваджується моніторинг заходів, що регулюється Міжнародним стандартом внутрішнього аудиту 2500. Згідно з ним керівник внутрішнього аудиту розробляє та підтримує систему моніторингу реагування за результатами, що надані керівництву [13].

ВИСНОВКИ

У реаліях сьогодення внутрішній аудит набирає популярності та є майже необхідною ланкою для ефективної роботи нефінансового підприємства, оскільки впорядковує структуру та виявляє можливості підвищення потенціалу роботи нефінансового підприємства, що може привести до суттєвої економії коштів суб'єкта господарювання.

В Україні найпоширенішим документом щодо діяльності внутрішнього аудиту на нефінансових підприємствах є Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту, які, втім, не дають відповідей стосовно проблемних питань внутрішнього аудиту. Нормативна база щодо питань методологічного та організаційного забезпечення внутрішнього аудиту на зазначених підприємствах не розроблена, що може спричинити надання недостовірної оцінки діяльності об'єкта перевірки. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Каравелла, 2006. 560 с.
2. Дорош Н. І. Сутність та призначення внутрішнього аудиту. *Вісник ЖДТУ*. 2006. № 1. С. 41–46.
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-V111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
4. Основи глобального розширення обізнаності. Інститут внутрішніх аудиторів України. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/531247f275d6ba724dede38937b569ec.pdf>
5. Колотієнко Т. Ю. Теоретичні засади внутрішнього аудиту. *Бізнес Інформ*. 2021. № 10. С. 284–290. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-284-290>
6. Мулик Я. І. Аудиторська діяльність в Україні: сучасний стан, реформування та розвиток. *Агросвіт*. 2020. № 7. С. 37–47. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.7.37>
7. ДСТУ ISO 19011:2019. Настанови щодо проведення аудитів систем управління. (чинний від 2021-01-01). URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/norm-docs/dstu_iso_19011_2019.pdf
8. ДСТУ ISO 9001: 2015 (ISO 9001 : 2015.IDT). Системи управління якістю. Вимоги. Київ : ДП «УкрНДНЦ». 2016. 22 с. URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
9. Міжнародні стандарти контролю якості аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2018 року / Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>
10. Рубейкін В. А. Організація та методика аудиту фінансової звітності. *Ефективна економіка*. 2016. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4924>
11. Гелей Л. О. Деякі підходи до операційного аудиту торговельних підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 980–983. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/199.pdf>
12. Слободяник Ю. Б., Крігер Ю. Ю. Аудит ефективності: поняття та принципи. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2. С. 109–115. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-2-16>
13. Даценко Г. В. Основні аспекти контролю якості внутрішнього аудиту підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2021. Вип. 37. С. 19–23. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-37-3>

REFERENCES

- “DSTU ISO 9001:2015 (ISO 9001 : 2015.IDT). Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy” [DSTU ISO 9001: 2015 (ISO 9001:2015.IDT). Quality Management Systems. Requirements]. <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
- Datsenko, H. V. “Osnovni aspekty kontroliu iakosti vnutrishnyoho audytu pidpriemstv” [Main Aspects of Quality

- Control of Internal Audit of Enterprises]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, no. 37 (2021): 19-23.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-37-3>
- Dorosh, N. I. "Sutnist ta pryznachennia vnutrishnyoho audytu" [The Essence and Purpose of Internal Audit]. *Visnyk ZhDTU*, no. 1 (2006): 41-46.
- Helei, L. O. "Deiaki pidkhody do operatsiinoho audytu torhovelnykh pidpriemstv" [Some Approaches to Operational Audit of Trade Enterprises]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 5 (2015): 980-983.
<http://global-national.in.ua/archive/5-2015/199.pdf>
- Kopotiienko, T. Yu. "Teoretychni zasady vnutrishnyoho audytu" [The Theoretical Fundamentals of Internal Audit]. *Biznes Inform*, no. 10 (2021): 284-290.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-10-284-290>
- Kulakovska, L. P., and Picha, Yu. V. *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Audit Organization and Methodology]. Kyiv: Karavella, 2006.
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2021). https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_19011_2019.pdf

- "Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnykh posluh. Vydannia 2018 roku" [International Standards for Quality Control of Audit, Review, Other Assurance and Related Services. Edition of 2018]. *Ministerstvo finansiv Ukrainy*. <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>
- Mulyk, Ya. I. "Audytorska diialnist v Ukraini: suchasnyi stan, reformuvannia ta rozvytok" [Audit Activities in Ukraine: Current Situation, Reform and Development]. *Ahrosvit*, no. 7 (2020): 37-47.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.7.37>
- "Osnovy hlobalnoho rozshyrennia obiznanosti. Instytut vnutrishnykh audytoriv Ukrainy" [Basics of Global Awareness. Institute of Internal Auditors of Ukraine]. <https://mof.gov.ua/storage/files/531247f275d6ba724dede38937b569ec.pdf>
- Rubeikin, V. A. "Orhanizatsiia ta metodyka audytu finansovoi zvitnosti" [Organization and Methods of Audit Financial Reports]. *Efektivna ekonomika*, no. 4 (2016). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4924>
- Slobodianyuk, Yu. B., and Kriher, Yu. Yu. "Audyty efektyvnosti: poniattia ta pryntsyipy" [Performance Audit: Concepts and Principles]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, no. 2 (2022): 109-115.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2022-2-16>

УДК 657.6:[005:339.378]

JEL: L81; M42

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-196-205>

АНАЛІЗ ТА АУДИТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖЕВОГО РИТЕЙЛУ

©2023 ФЕДОРЕНКО О. П.

УДК 657.6:[005:339.378]

JEL: L81; M42

Федоренко О. П. Аналіз та аудит забезпечення ефективної діяльності мережевого ритейлу

Розвиток мережевого ритейлу створює нові можливості для бізнесу через впровадження сучасних інформаційних систем, діджиталізацію виробничих процесів та бізнесу, створення е-крамниць та інтерактивних вітрин. Метою статті є обґрунтування пріоритетних напрямків проведення аналізу та аудиту діяльності мережевого ритейлера, розробка пропозицій щодо збалансованої системи показників аналізу діяльності мережевого ритейлера. Інформаційною основою даного дослідження є нормативно-правові акти України з питань здійснення господарської діяльності підприємств, наукові публікації провідних вчених. У дослідженні застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: індукції, дедукції, аналізу, синтезу, діалектичний – при ідентифікації сутності категорії «ритейл»; горизонтального аналізу, порівняння – при оцінці ринку мережевого ритейлу в Україні; абстрагування, узагальнення, системний, функціональний – при розробці збалансованої системи показників аналізу діяльності мережевого ритейлу. За результатами проведеного дослідження розглянуто погляди науковців на поняття «мережевий ритейл»; зазначено особливості та відмінності тлумачень категорій «ритейл» і «роздрібна торгівля»; визначено основні показники діагностики діяльності мережевого ритейлера та запропоновано збалансовану систему показників аналізу діяльності мережевого ритейлу. Діяльність мережевого ритейлу потребує якісного та комплексного аналізу та аудиту з метою зміцнення його позицій на ринку, стійкого становища в динамічному та потужному конкурентному середовищі. Тому власникам бізнесу, керівникам, менеджерам вищого рангу та потенційним інвесторам і бізнес-партнерам слід приділяти цьому значну увагу з метою управління бізнесом, фінансами та в подальшому – збільшення прибутковості.

Ключові слова: ритейл, мережевий ритейлер, аналіз, внутрішній і зовнішній аудит, збалансована система показників аналізу.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 15.

Федоренко Олександра Петрівна – аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)
E-mail: o.p.fedorenko@knu.edu.ua

UDC 657.6:[005:339.378]

JEL: L81; M42

Fedorenko O. P. The Analysis and Audit of Ensuring the Efficient Operations of Network Retail

The development of network retail creates new business opportunities through the introduction of modern information systems, digitalization of production processes and business, the creation of e-shops and interactive showcases. The aim of the article is to substantiate the priority areas of analysis and audit of